

2013 роком, Україна залишається в клубі тотально корумпованих держав. "26 балів зі 100 можливих і 142 місце з 175 позицій - такі показники України в Індексі сприйняття корупції (Corruption Perceptions Index) від Transparency International на 2014 рік. Україна в черговий раз опинилася на одному щаблі з Угандою і Коморських островів як одна з найкорумпованіших країн світу", - йдеться у звіті організації.

Аналізуючи вище викладений матеріал, можна стверджувати, що корупція залишається ключовою проблемою, яка перешкоджає економічному зростанню та розвитку будь-якої країни, а особливо України. На сьогодні ми сміливо можемо визнати корупцію "інтернаціональним явищем", тобто проблемою всієї нації, всього людства.

Список використаних джерел

1. Конституція України: від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254R/96-вр>
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення кінцевих вигодоодержувачів юридичних осіб та публічних діячів: Закон України від 14.10.2014 р. № 1701-18 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1701-18>
3. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. № 1700-18 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
4. Про Національне антикорупційне бюро України: Закон України від 14.10.2014 р. № 1698-18 [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1698-18>

Василенко Д.Л., кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінально-правових дисциплін Українського державного університету фінансів та міжнародної торгівлі

Вербальні слідчі (розшукові) дії як засоби закріплення та перевірки доказів

Незважаючи на наявність багатьох ґрунтовних досліджень в сфері кримінального процесуального доказування, наукових праць, присвячених аналізу вказаних вище питань в умовах дії нового кримінального процесуального законодавства, не так багато. Це, зокрема, праці Ю. Аленіна, Б. Гмирка, В. Гончаренка, Ю. Грошевого, О. Капліної, В. Коновалової, Л. Лобойка, А. Ляш, В. Нора, М. Погорецького, Л. Удалової, В. Фастівця, В. Шепітька, М. Шумила. Натомість спеціальних досліджень з проведення вербальних слідчих (розшукових) дій як засобів збирання та перевірки доказів значно менше.

Пізнання у кримінальному провадженні здійснюється лише за допомогою кримінального процесуального доказування - врегульованої законом процесуальної діяльності, що полягає у збиранні, перевірці та оцінці доказів з метою встановлення обставин, що мають значення для кримінального провадження.

Специфіка доказування у кримінальному провадженні полягає в тому, що здійснювана під час його пізнавальна діяльність повинна поєднуватися з діяльністю посвідчувальною. Це означає, що фактичні дані, виявлені, витребувані, отримані, здобуті уповноваженою на те особою під час досудового розслідування (або в судовому розгляді), повинні бути зафіксовані в такій формі, яка гарантувала б їх належність (ст. 85 КПК України) та допустимість (ст. 86 КПК України), а також дозволяла як органам та посадовим особам, що ведуть процес, так і учасникам кримінального провадження користуватися ними, посилатися на них при обґрунтуванні своїх висновків. Отже, збирання доказів супроводжує їх закріплення, яке відбувається лише такими способами і в таких формах, що встановлені КПК України. Причому кримінальний процесуальний закон передбачає порядок фіксації фактичних даних з урахуванням специфіки кожного виду доказів.

Кримінальний процесуальний закон передбачає три форми фіксування кримінального провадження, двома з яких є протокол та носій інформації, на якому за допомогою науково-технічних засобів зафіксовані процесуальні дії (ст. 103 КПК України).

Усе частіше у кримінальному провадженні як речові докази залучаються фонограми і відеозаписи, виконані за допомогою цифрових пристроїв. Перевага цифрових звуко- і відеозаписуючих пристроїв полягає в тому, що різко знижуються габаритні параметри, підвищується мобільність процесу запису, має місце простота застосування пристроїв. Окрім того, указані науково-технічні засоби максимально використовують переваги різноманітних засобів при закріпленні і збереженні інформації, скорочують час її аналізу. Зазначені засоби дозволяють не лише повно і точно зафіксувати показання допитуваної особи, а й краще організувати роботу слідчого, прокурора і судді.

Поділ слідчих (розшукових) дій на дві групи з обліком того, що одна їхня частина припускає роботу з людьми як носіями особистісної інформації, а інша спрямована на збирання речової інформації, дозволяє здійснювати класифікацію тактичних прийомів і правил також на дві групи.

Одна їх група розрахована на застосування при підготовці й проведенні слідчих дій з метою збирання особистісної інформації, інша - на застосування в процесі пошуку й відпрацьовування речових носіїв інформації. Прийоми й правила збирання особистісної інформації. Ідеальні сліди (психічні відображення, уявні образи, сліди пам'яті) досліджуваного по кримінальним провадженням події недоступні для безпосереднього сприйняття. Їхнє втримування можна розкрити тільки прийомами й правилами спілкування, як процесу обміну інформацією, діалогу слідчого з людьми, що є носіями "слідів пам'яті", у ході допиту, паралельному допиті декількох осіб, перевірки показань на місці й інших так званих вербальних слідчих дій.

Відомості, отримані від особи, дають можливість слідчому не тільки пізнати невідомі до цього обставини справи, але й поєднати їх між собою. За допомогою речових джерел інформації це вдається значно рідше. Тому робота з особою та відомостями, отриманими від неї, має винятково важливе значення під час провадження.

Основною слідчою дією під час якої отримується найбільший обсяг доказової вербальної інформації є допит.

Допит - це слідча дія, в процесі якої слідчий отримує від особи, яка володіє відомостями, що мають значення для кримінального провадження, словесну інформацію про обставини події злочину та інші факти, які мають значення для встановлення об'єктивної істини і забезпечення правильного застосування закону.

Саме за допомогою різних видів проведення допиту слідчий отримує ту доказову інформацію, яка має важливе значення для кримінального провадження. Проте для того, щоб обрати той або інший тактичний прийом під час допиту, а також правильно оцінити показання необхідно знати особливості психологічного процесу формування показань, психологічні особливості особи допитуваного.

Наведена законодавча дефініція показань у кримінальному провадженні як їх іманентна ознака включає процесуальний порядок їх отримання - під час допиту[1]. Проте у науковій літературі небезпідставно наголошувалося на тому, що показання можуть бути отримані також і під час інших слідчих та судових дій: пред'явлення для впізнання (статті 228-230 КПК України); слідчого експерименту (ст. 240 КПК України); огляду (ст. 237 КПК України); - під час яких особа може повідомити відомості, що матимуть важливе значення як для проведення самої слідчої (розшукової) чи судової дії, так і взагалі для вирішення кримінального провадження [2; 3, с. 10-15].

Деякі науковці розглядають психологічний контакт лише стосовно вербальних слідчих (розшукових) дій і безпосередньо допиту. Загальна їх рекомендація, що слідчий має створювати на допиті спокійну ділову обстановку, яка сприятиме тому, щоб, наприклад, свідок (особа з іншим процесуальним статусом), не хвилюючись, спокійно відповідав на запитання. Проте, виходячи з того, що спостерігаються різноманітні етнопсихологічні якості представників різних національностей, зокрема етнічні особливості психіки людей, особливості національного побуту, когнітивних процесів, пам'яті, емоцій, виховання, соціалізації тощо, слідчий має використовувати індивідуальний підхід при встановленні психологічного контакту.

Проведення допитів хоча й були доволі ефективними раніше, сьогодні виявляються недостатніми заходами. Зростання професіонального рівня злочинності, збільшення кількості злочинів, що їх вчиняють організовані злочинні угруповання, їх ретельна підготовка і приховування призводять до того, що потерпілі і свідки або нічого не знають про злочинців.

Для ефективного отримання доказової інформації, її збирання та перевірки, під час використання вербальних (слідчих) розшукових дій, необхідне належне науково-технічне забезпечення, використання новітніх

технічних засобів, зокрема, аудіо- та відео- записуючих пристроїв; поліграфа, який можна було б використовувати для перевірки правдивості показань допитуваної особи під час вчинення тяжких і особливо тяжких злочинів.

Список використаних джерел

1. Шило О. Особливості правового регулювання використання показань у доказуванні в кримінальному провадженні / О. Шило // Право України. - 2014. - №10. - С.89-95

2. Кримінальний процесуальний кодекс України. - К.: Паливода А.В., 2013. - 328 с.

3. Пришляк С. О. Слідчі (розшукові) дії як засоби збирання доказів під час розслідування окремих кримінальних правопорушень / С. О. Пришляк // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. серія юридична. - 2013. - Вип. 4. - С. 417-427.

М'яскалюк Є.А., курсант 3 курсу 31 навчальної групи ННПФПМГБПСНГУ НАВС
Науковий керівник: Гузенко Є.В.

Діяльність національної поліції держави Іспанія

В Іспанії існують два відомства, які володіють повноваженнями для здійснення поліцейської діяльності: Національна поліція - цивільні сили, що діють в основному в містах, і Цивільна гвардія (Civil Guard) - поліцейське воєнізоване формування. Обидва відомства перебувають у підпорядкуванні Міністерства внутрішніх справ. Керує ними Генеральний директорат. Автономні області Іспанії, такі як Країна Басків (Ertzaintza), Каталонія (Mossos d'Esquadra) і Наварра (Policia Foral), мають свої власні поліцейські сили, що підкоряються місцевим урядам і діють тільки в межах відповідних адміністративних територій.

Більшість муніципальних утворень Іспанії володіють власними місцевими загонами поліції. Їх основні завдання полягають в організації контролю на дорогах, розслідуванні дрібних злочинів та участі в підтримці порядку під час громадських хвилювань незначного масштабу. У структурі Міністерства фінансів також існує невеликий підрозділ правопорядку - Митне спостереження, обов'язки якого полягають в організації митного контролю боротьби з контрабандою.

Іспанська національна поліція - збройне громадянське формування, кероване Генеральним директоратом поліції і Цивільної гвардії і перебуває під юрисдикцією Державного департаменту безпеки Міністерства внутрішніх справ. Національна поліція діє у всіх п'ятнадцяти адміністративних центрах іспанських провінцій і інших містах згідно з приписами Уряду Іспанії. Основними завданнями Національної поліції є:

здійснення нагляду за дотриманням закону і кримінального кодексу;